

Nyolcvanötödik születésnapját ünnepli Törőcsik Mari Kossuth-nagydíjas és kétszeres Kossuth-díjas színművész, a nemzet színésze és művésze

Élő legenda

Sárdi Krisztina

Ha kinyitjuk az értelmező kézi-szótárt, az élő legenda kifejezés definícióját keresve, a meghatározásnál minden bizonnyal egy nevet fogunk látni: Törőcsik Mariét. Hogy miért, az talán nem is szorul magyarázatra. Noha ő maga sem röstellte soha bevallani, hogy voltak gyengébb alakításai, hosszú oldalakra rúg azon szerepeinek felsorolása, amelyekkel tagadhatatlanul beírta a magát a magyar színház- és filmtörténetbe – sőt, az európaiba is. Bár ha utóbbiakat hallja vagy olvasa, élénken tiltakozni fog, ahogy elsőre ellenezte azt is, amikor Nagytályán róla akarták elnevezni a faluházat, mondván azt nem szabad, hiszen még él! (Aztán persze némi unszólásra belement.)

Betegsége miatt egy ideje már nem lépett színpadra, és az utóbbi napokban olyan hírek is felrebbentek, hogy többé nem is fog, de azért Nemzeti Színházbeli öltözőjén még ott a névtáblája, pár éve ezüst kulcsot is kapott hozzá, ahogy kollégái sem feledkeznek el róla soha: minden évben felköszöntik vele mi otthonában. Szeretik és tisztelik, és várják vissza. Utoljára a Zsótér Sándor rendezte Brecht-darabban, a Galilei életében játszhattak együtt

vele, erről nemrégiben így nyilatkozott Mészáros Martin, a teátrum fiatal művésze: „Hatalmas megtisztetés és tanítás volt számomra, mert közelről láthattam, mit jelent Törőcsik Mari példája: a próbákon tanúsított odaadó hozzáállása, az, ahogyan – hihetetlen pályafutása ellenére – fiatalokat meghazudtoló szellemi frissességgel dolgozott mindennap.”

Órákig lehetne értekezni Törőcsik Mari nagyságáról, sorolni a jelzőket, mégis két szó emelkedik a leginkább: az előbb már említett alázat és a jelenlét. Elementáris erővel van jelen a vásznon és színpadon egyaránt, legyen szó legendás alakításairól például a Körhintában és a Szerelemben, vagy legutóbbi „apróbb” szerepeiről a Brandben és a Galilei életében. Még meg sem szólal, csak bejön a színre, és már annak súlya van. Ő maga persze ezt inkább úgy mondaná, hogy tette a dolgát. „Ennekem az volt a dolgom, hogy színész legyek. Támolygok a társasban, a többiek segítenek, hogy el ne essek, aztán belépek a színpadra, és végzem a dolgomat. Ha valaki színész akar lenni, ahhoz kell a tehetség, amivel születni kell. Aztán meg kell tanulni a szakmát, de nem

mindegy, kiktől. Engem az Isten a tenyerén hordozott, a legjobbaktól tanulhattam” – olvashatjuk Bérczes László beszélgetőkönyvében.

Öt évvel ezelőtt, a nyolcvanadik születésnapján a Nemzetiben gálaműsorral köszöntötték, amelynek végén rövidke beszédet mondott: „Hihetetlen, amikor megérezem, hogy szeretnek. Annyira nem szeretek színésznős lenni... tízéves koromig állítólag nem láttak sírni, ehhez képest most ötpercenként tudok sírni, ezért bocsássanak meg nekem. Köszönöm, hogy ilyen sokan vannak, ez jól esik!” Aztán a kitörő tapsorkánban, mielőtt eltűnt a függöny mögött, még hozzátette, hogy nagyon boldog.

Maradandó pillanat volt ez mindazoknak, akik átélhették, mert Törőcsik Mari ars poeticájáról, élet-szemléletéről is szólt. Amit később így fogalmazott meg: „két dolgot tartok igazán fontosnak: az egyik az, hogy Istentől kaptunk egy életet, és azt meg kell becsülni. Bármilyen nehéz körülmények között vagyunk is, az élet ajándék. A másik a szeretet. Hogy tudjunk szeretni.”

Szeressük hát, és ünnepeljük Törőcsik Marit, amíg csak lehet. Boldog születésnapot Művésznő!

Trill Zsolttal a Zsótér Sándor rendezte Brand egyik jelenetében, a címszereplő édesanyjaként. Törőcsik és Trill először 2003-ban játszottak együtt A szarvassá változott fiú című előadásban, szintén anya-fiú párost alakítva

Fotó: Nemzeti Színház/Eöri Szabó Zsolt